

nezřídka podrobována, a Křtitelův život zakotvuje historicky, když píše: „V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát byl místodržitelem ... za velekněží Annáše a Kaifáše“ (Lk 3,1-3). Do tohoto historického rámce je zasazena vskutku obrovská událost Kristova narození, kterou však současníci vůbec nevnímali. Velikáni dějin jsou u Boha pouze dekorací těch maličkých!

Jan Křtitel se označuje za „hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Pánu. Vyrovnajte mu stezky“ (Lk 3,4). Hlas pronáší slovo, ale v tomto případě má přednost Slovo Boha, které sestupuje v poušti na Zachariášova syna Jana (srov. Lk 3,2). Ten má veliký úkol, ale vždycky ve vztahu ke Kristu. Svätý Augustin komentuje: „Jan je hlasem.“

O Pánu se však praví: „Na počátku bylo Slovo“ (Jan 1,1). Jan je hlasem, který utichá, Kristus je Věčné Slovo, které bylo na počátku. Je-li hlasu odňato slovo, co zbývá? Prázdný zvuk. Hlas bez slova je možné slyšet, ale nepovznáší srdce“ (Sermon 293,3). Na nás je dnes, abychom uslyšeli onen hlas, a Ježíšovi, jenž je Slovem, které zachraňuje, dali v srdci prostor a přijetí. Přichystejme se, abychom očima víry v této adventní době spatřili Boží spásu v nuzné betlémské jeskyni (srov. Lk 3,6). V konzumní společnosti, kde jsme pokoušeni hledat radost ve věcech, nás Jan Křtitel učí žít podstatně, abychom Narození Páně vnímali nejenom vnějškově, ale jakožto slavnost Božího Syna, který přišel, aby přinesl lidem pokoj, život a pravou radost. Mateřské příměly adventní Panny Marie svěřme své putování vstříci Pánu, který přijde, abychom byli připraveni přijmout do srdce a celého života Emanuela, Boha - s - námi.

Benedikt XVI. 9. 12. 2012

Jan Pavel II. oslovil mladé lidi na shromáždění v Římě touto úžasnou větou, kterou tu zopakují: „Být křesťanem neznamena vytvářet početnou skupinu, ale působit jako znamení.“ Tahle věta se dá aplikovat na každého z nás. Nejde o to, naplňovat kostely. Když budou křesťané za vraty kostela žít jako pohané, nebude to k ničemu. Když bude křesťanů v církvi mnohem méně, ale budou prožívat evangelium, jak se patří, budou znamením. Budme znamením pro své okolí, v práci, v sousedství - znamením Božím. Střežme jako vzácnost tento výrok Jana Pavla II.: „Buďte znamením, buďte živí, prožívejte evangelium naplno.“ Prosme Boha o sílu k jeho prožívání.

Guy Gilbert – *Evangelium podle svatého lotra*

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Giorgio Zevini, Pier Giordano Cabra – Lectio divina 1; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

Další texty v týdnu

Po: Iz 35,1-10; Lk 5,17-26
Út: Gn 3,9-15.20; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38
St: Iz 40,25-31; Mt 11,28-30
Čt: Iz 41,13-20; Mt 11,11-15
Pá: Iz 48,17-19; Mt 11,16-19
So: Sir 48,1-4.9-11; Mt 17,10-13

2. neděle adventní – cyklus C

6. prosince 2015

¹V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát byl místodržitelem v Judsku, Herodes údělným knížetem v Galileji, jeho bratr Filip údělným knížetem v Itureji a v Trachonitidě, Lysaniáš údělným knížetem v Abiléně, ²za velekněží Annáše a Kaifáše, uslyšel na poušti Boží slovo Jan, syn Zachariášův. ³Šel do celého okolí Jordánu a hlásal křest pokání, aby byly odpuštěny hříchy. ⁴Tak je psáno v knize řečí proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Pánu, vyrovnajte mu stezky! ⁵Každé údolí ať je zasypáno, každá hora a každý pahorek srovnán; kde je co křivého, ať je narovnáno, cesty hrboilaté ať se uhladí! ⁶A každý člověk uzří Boží spásu.“

Lk 3,1-6

Úvod k meditaci

Slyšet Boží slovo je prvním krokem k tomu, abych přijal poslání. Křesťan je mužem-ženou poslání. *Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás.* Nejsme vlastníky pravdy, ale očekáváme, že ji uslyšíme ve svém nitru. Všechno jiné, co uslyšíme a není od Boha, má obvykle ten osud, že to zase překryjeme něčím jiným, co zaslechneme. Jen Boží slovo je schopné v nás vytvořit naprostou věrnost. A zároveň má schopnost, abychom tímto Božím slovem poměřili všechna jiná slova, všechny jiné výzvy, ať už přichází odkudkoliv. Takto slyšet Boží slovo a přijmout v něm Boží poslání, to se ovšem dá jen na poušti. Co je to vlastně poušť? Je to místo, které je velice jednotvárné. Poušť je velmi tichá. Tak tichá, že ji člověk silně vnímá jako tísňovou. Hledá proto veliké a nejvážnější záruky. Tak poušť vrhá člověka jen do náruče Boží. Člověk se stává pravdivější. Na nic v sobě nebo kolem sebe se nemůže spolehnout. Takovou poušť si musíme budovat, hledat pro náš život. Pak budeme slyšet Boha a víc se odevzdávat do jeho moci a působení.

Výklad biblického textu

Kontext: Na začátku svého evangelia se Lukáš zmiňuje o původu Ježíše a Jana Křtitele. Již v souvislosti s jejich početím a narozením se ukázalo, jaký mají úkol, jaký je jejich význam, jak zprostředkují milosrdné Boží jednání a jakou radost působí jejich přítomnost, i když jsou ještě děti. Musí nejprve vyrůst, aby tak byli schopni uskutečnit svůj úkol. Nejdelsí čas života je pro oba přípravou. Pro své působení mají oba pouze krátký čas. Činnost obou je ukončena násilnou smrtí. Vyprávěním o původu těchto postav v prvních dvou kapitolách evangelia o ně Lukáš vzbuzuje zájem. Čtenáři tak vystávají otázky: Jak vypadá působení toho, který má připravit cestu Pánu? A jak vypadá působení toho, který přichází jako Spasitel, Kristus, Pán a Boží Syn?

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Bar 5,1-9
2. čtení:
Flp 1,4-6.8-11
Evangelium:
Lk 3,1-6
Srovnání:
Mt 3,1-6;
Mk 1,2-6;
Jan 1,19-23;
Jer 1,1-2;
Mich 1,1;
Ag 1,1;
Lk 1,80;
Sk 13,24; 19,4;
Iz 40,3-5;
Žl 98,2;
Iz 52,10

Lukáš uvádí historický rámec Janova života: vyjmenovává sedm osobností (pohanského i židovského světa), aby číslem sedm naznačil, že se jedná o celé dějiny (nejen pohanské nebo židovské). Tím ale zdůrazňuje, že Boží spásonosné působení, na které připravovaly první dvě kapitoly Lukášova evangelia, se neodehrává v nějaké pohádkové nebo bájně neurčitosti, nýbrž v přesně stanoveném časovém a prostorovém rámci. Tyto údaje však rovněž platí pro Ježíšovo působení, které navazuje na činnost Jana Křtitele.

v. 1: V patnáctém roce vlády císaře Tiberia – Byl vládcem celého světa kolem Středozemního moře. Všichni ostatní vladaři jsou na něm závislí. Byl nástupcem císaře Augusta, za kterého se Ježíš narodil (*Lk 2,1*), vládl v letech 14-37 po Kr. Jeho patnáctý rok vlády je rok 28 nebo 29 po Kr.; podle jiného výpočtu se jedná o rok 27 nebo 28.

Pontius Pilát byl místodržitelem v Judsku – Spravoval Judsko v letech 26-36 po Kr., odsoudil Ježíše k smrti na kříži. Herodes úředním knížetem v Galileji – Herodes Antipas, který vládl v letech 4 před Kr.-39 po Kr., nechal uvěznit Jana Křtitele, a pak ho dal i popravit (*Lk 3,20; 9,9*). Jako tetrarcha v Galileji byl rovněž Ježíšovým vládcem (*srov. Lk 13,31*), proto mu byl Ježíš předveden po svém zatčení (*Lk 23,6-12*).

Filip...Lysaniáš – Vladaři Herodes Filip I. (*4 př. Kr.-34 po Kr.*) a Lysaniáš (zemřel mezi roky 28 a 37 po Kr.) nemají žádný bezprostřední význam. Zmínka o nich má pouze rozšířit dějinný rámec vyprávění.

v. 2: za velekněží Annáše a Kaifáše – Jména Annáše a Kaifáše jsou uvedeny nejvyšší židovské autority. Annáš byl veleknězem v letech 6-15, zatímco Kaifáš v letech 18-37 po Kr. Ježíšovo působení se pro ně stalo pohoršením a dovedlo je až k tomu, že se stali hybnou silou při Ježíšově odsouzení na smrt.

v. 3: O Janově působení se ve svých spisech zmiňuje i Josef Flavius. Představuje ho však z pohledu politického, zatímco evangelijní tradice v něm vidí ohlašovatele a předchůdce Mesiáše. On je spojujícím článkem mezi Starým a Novým zákonem.

křest pokání – Křest, který Jan uděluje, je znamením obrácení, a tím umožňuje odpuštění hříchů. Byl udělován obřezanému Židovi patrně jen jednou v životě jako svátost záchrany před soudem Božího hněvu.

Připravte cestu Pánu – Lukáš mluví *Pánem* zjevně Ježíše nebo příchod Boha skrze Ježíše.

v. 6: A každý člověk – doslova *každý tvor = veškeré tělo* – Je míněno všichni lidé, celé lidstvo.

K tématu

Ve Svatém roce můžeme učinit zkušenost otevřenosti srdce vůči těm, kdo žijí na nejbezpečnějších existenciálních periferiích, jež vytváří moderní svět často dramatickým způsobem. Kolik je v dnešním světě ošidných a bolestných situací! Kolik zranění na těle nese množství těch, kdo nemají hlas, protože jejich volání zesláblo či zaniklo v důsledku lhostejnosti bohatých národů. Při tomto jubileu bude církev ještě více vyzývána, aby hojila tato zranění, aby poskytovala úlevu olejem útěchy, aby obvazovala milosrdstvím a léčila nezbytnou solidaritou a pozorností. Neupadejme do lhostejnosti, která ubíjí, do zvykovosti, která uspává duši a brání objevovat novost, a do cynismu, který ničí. Otevřeme své oči a pohledme na bídu

světa, na rány tolika bratří a sester zbavených důstojnosti a nechme se vyprovokovat jejich voláním o pomoc a slyšme ho. Ať naše ruce stisknou jejich ruce. Přitáhneme je k sobě, aby pocítili vroucnost naší přítomnosti, našeho přátelství a bratrství. Jejich křik ať je i náš, abychom tak společně mohli prolomit bariéru lhostejnosti, která často suverénně kraluje, aby zakrývala pokrytectví a egoismus.

Vroucně si přeji, aby křesťanský lid během jubilea přemýšlel o *skutcích tělesného a duchovního milosrdenství*. To bude způsob, jak probouzet naše svědomí často ukolébané tváří v tvář dramatu chudoby a jak hlouběji pronikat k jádru evangelia, kde jsou chudí upřednostňováni díky Božím milosrdenstvím. Ježíšovo kázání nám předkládá tyto skutky milosrdenství, abychom si dokázali uvědomit, zda žijeme jako jeho učedníci, či nikoli. Objevme znovu skutky *tělesného milosrdenství*: dát najíst hladovému a napojit žíznivého; odívat toho, kdo nemá co na sebe; přijímat cizince, pomáhat nemocným, navštěvovat vězněné, pohřbívat mrtvé. A nezapomínejme na skutky *duchovního milosrdenství*: radit pochybujícím, vyučovat nevědomé, napomínat hříšníky, těšit sklíčené, odpouštět urážky, trpělivě snášet obtížné lidi, modlit se k Bohu za živé i mrtvé.

Nemůžeme utéci před Pánovými slovy, podle nichž budeme souzeni za to, zda dáme najíst hladovému a napít žíznivému; zda přijmeme cizince a oblečeme toho, kdo nemá co na sebe; zda budeme mít čas být s tím, kdo je nemocný a ve vězení (*srov. Mt 25,31-45*). Stejně tak budeme tázáni, zda jsme pomáhali vyvádět z pochybností, které uvádějí do strachu a často jsou zdrojem osamocení; zda jsme uměli přemáhat nevědomost, v níž žijí miliony lidí, zejména děti, kterým se nedostává pomoci, aby mohly vyváznout z chudoby; zda jsme byli nablízku tomu, kdo je osamocen a sklíčen; zda jsme odpustili tomu, kdo nás uráží, a odmítli každou formu zášti a nenávisti vedoucí k násilí; zda jsme byli trpělivi podle příkladu Boha, který má s námi trpělivost; a nakonec zda jsme Pánu v modlitbě svěřovali svoje bratry a sestry. V každém z těchto „nejmenších“ je přítomen sám Kristus. Jeho tělo se stává znovu viditelným jako tělo, které je zmučené, bolavé, zbité, podvyživené a na útěku... abychom jej rozpoznali, dotýkali se jej a poskytovali mu péči. Nezapomeňme na slova svatého Jana od Kříže: „Na sklonku života budeme souzeni podle lásky.“

Papež František – Bula k mimořádnému jubileu Božího milosrdenství

Draží bratři a sestry, během adventní doby vystupují do popředí zvláštním způsobem dvě postavy, které připravují Mesiášův příchod: Panna Maria a Jan Křtitel. Dnes nám svatý Lukáš představuje poslední jmenovaného, a líčí ho jinak než ostatní evangelisté. „Všichni čtyři evangelisté kladou na počátek Ježíšova působení postavu Jana Křtitele, jehož představují jako předchůdce. Svatý Lukáš odsunul do pozadí spojitost mezi těmito dvěma osobami a jejich posláním... Ježíš a Jan jsou totiž uvedeni do vzájemného vztahu již během svého početí a narození“ (*L'infanzia di Gesù, 23*). Toto rozvržení pomáhá chápat, že Jan jakožto syn Zachariáše a Alžběty, kteří byli oba z kněžského rodu, je nejenom posledním z proroků, ale představuje tak samo starozákonní kněžství a připravuje lidi na duchovní kult Nové smlouvy, který zavedl Ježíš (*srov. ibid.27-28*). Lukáš navíc vyvrací jakýkoli mýtický výklad, kterému jsou evangelia